

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA DELO, DRUŽINO,
SOCIALNE ZADEVE IN ENAKE MOŽNOSTI

DIREKTORAT ZA SOCIALNE ZADEVE

Kotnikova ulica 28, 1000 Ljubljana

T: 01 369 77 18

F: 01 369 78 31

E: gp.mddsz@gov.si

www.mddsz.gov.si

Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport

Skupnost občin Slovenije

Združenje občin Slovenije

Združenje mestnih občin Slovenije

Skupnost centrov za socialno delo Slovenije

vsem centrom za socialno delo

Številka: 123-430/2014/1

Datum: 18. 4. 2014

Zadeva: Obvestilo glede upoštevanja bistvene spremembe višine dohodka družine kot izjemen primer pri določitvi višine upravičenosti do znižanega plačila za program vrtca

Spoštovani,

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljevanju MDDSZ) je dne 14. 4. 2014 prejelo pravnomočno sodbo Višjega delovnega in socialnega sodišča glede upoštevanja izjemnih primerov pri uveljavljanju pravice do znižanega plačila za program vrtca.

V nadaljevanju Vas seznanjamo z vsebino sodbe, ki nakazuje začetek sodne prakse glede vsebine določb 31. člena Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev (Uradni list RS št. 62/10, 40/11, 40/12 – ZUJF in 57/12 – ZPCP-2D, 14/13, 56/13 – ZŠtip-1, 99/13; v nadaljevanju ZUPJS) in podajamo sledeče obvestilo.

ZUPJS v prvem in drugem odstavku 31. člena določa, da lahko center za socialno delo v **izjemnih primerih** pri določitvi znižanja plačila vrtca na podlagi podatkov iz uradnih zbirk podatkov in drugih podatkov poleg dohodka in premoženja, ki ga določa ta zakon, ter drugih pogojev, ki jih določajo predpisi, ki urejajo vzgojo in izobraževanje, **upoštevata tudi druga dejstva in okoliščine, ki odražajo dejanski socialni in materialni položaj vseh oseb**, zaradi česar bi plačilo vrtca ogrozilo socialno varnost oseb ali iz drugih pomembnih razlogov, in določi nižje plačilo programa za vrtce, kot je določeno v 24. členu ZUPJS. Pri tem opredeli razloge za neugoden socialni in materialni položaj osebe, na katere oseba ob uveljavljanju pravice iz javnih sredstev ne more vplivati, jih je pa pripravljena s strokovno pomočjo centra za socialno delo začeti odpravljati v dogovorjenem roku in na dogovorjeni način.

Sodišče je pri interpretaciji določb 31. člena ZUPJS zavzelo stališče, da vsebina določb tega člena daje centru za socialno delo možnost, da lahko v izjemnih primerih višino plačila za program vrtca zniža, pri čemer se je izrecno opredelilo, da **primeri** v tretjem odstavku istega člena, kot so dolgotrajna bolezen, smrt v družini, naravna ali druga nesreča, **niso taksativno naštet**.

Center za socialno delo ima tako široko polje proste presoje pri ugotavljanju ali:

- se upoštevajo tudi druga dejstva in okoliščine,
- ta dejstva in okoliščine odražajo dejanski socialni in materialni položaj vseh oseb,
- bi plačilo vrtca ogrozilo socialno varnost oseb,
- gre za druge pomembne razloge.

Pri tem pa mora opredeliti:

- razloge za neugoden socialni in materialni položaj osebe,
- razlogi morajo biti takšni, da na njih oseba v trenutku uveljavljanja pravice iz javnih sredstev ne more vplivati,
- jih je pa pripravljena pričeti odpravljati.

Iz omenjene sodbe izhaja, da se tudi sprememba zaposlitve oziroma posledično zaradi spremembe zaposlitve **bistvena sprememba višine dohodka družine**, ki vpliva na višino pravice iz javnih sredstev, lahko upošteva kot izjemen primer.

Bistvena sprememba višine dohodka družine lahko nastane v različnih primerih, in sicer ob izgubi zaposlitve in pričetku prejemanja denarnega nadomestila za primer brezposelnosti, spremembi zaposlitve v primeru kadar delavec sklene pogodbo o zaposlitvi na podlagi katere bo prejemal nižjo višino plačila za opravljeno delo ali zaradi zaposlitve za krajši delovni čas ter v drugih primerih v katerih pride do bistvene spremembe višine dohodka družine.

V kolikor vlagatelj ob oddaji vloge s katero uveljavlja pravico do znižanega plačila za program vrtca, na vlogi v rubriki "III. Drugi podatki o osebah, navedenih v poglavju I., f.) Zahteva za dodelitev višje subvencije malice oziroma kosila za učence ali malice za dijake oziroma zahteva za upoštevanje drugih okoliščin pri določitvi znižanja plačila vrtca", navede bistveno spremembo višine dohodka družine, se takšna sprememba lahko upošteva kot izjemen primer oziroma center za socialno delo presodi ali bi morda lahko plačilo vrtca ogrozilo socialno varnost oseb in v kolikšni meri bi brez upoštevanja navedene spremembe materialno stanje družine še zmeraj odražalo dejanski socialni in materialni položaj vseh oseb.

Razlog kot je bistvena sprememba višine dohodka je namreč lahko razlog za neugoden socialni in materialni položaj osebe ter nanj oseba v večini primerov ne more vplivati.

Ne glede na navedeno, imajo centri za socialno delo kot prvostopenjski upravni organi, ki odločajo o zahtevi za uveljavitev pravic iz javnih sredstev, **diskrecijsko pravico in polje proste presoje** pri odločanju ali bodo takšno bistveno spremembo višine dohodka družine upoštevali kot izjemen primer v skladu z 31. členom ZUPJS.

Pri tem dodajamo, da se lahko takšna okoliščina upošteva kot izjemen primer zgolj kadar jo stranka v vlogi izrecno navede, pri čemer mora center za socialno delo v obrazložitvi izdane odločbe pojasniti zakaj je navedbe stranke o bistveni spremembi višine dohodka upošteval kot izjemen primer in upravičencu do pravice do znižanega plačila za program vrtca, dodatno znižal plačilo za program vrtca oziroma navedbe stranke glede dejanskega socialnega in materialnega položaja družine, na podlagi proste presoje, zavrnil.

V skladu z 42. členom ZUPJS mora upravičenec centru za socialno delo sporočiti vsa dejstva, okoliščine in spremembe, ki vplivajo na upravičenost do pravice iz javnih sredstev, njeno višino ali obdobje prejemanja v 8 dneh od dneva, odkar je zanje izvedel. O spremembah odloči center za socialno delo s prvim dnevom naslednjega meseca po nastopu spremembe. Spremembe, ki vplivajo na upravičenost do pravice iz javnih sredstev, njeno višino ali na obdobje prejemanja, so sprememba števila oseb, sprememba vzgojno-izobraževalnega oziroma visokošolskega zavoda, sprememba statusa učenca, dijaka ali študenta ter izguba ali začetek prejemanja dohodka iz dela, razen pri ugotavljanju upravičenosti do denarne socialne pomoči, subvencije najemnine, pravice do kritja razlike do polne vrednosti zdravstvenih storitev in do pravice do plačila prispevka za obvezno zdravstveno zavarovanje, kjer se upoštevajo tudi vse druge spremembe, ki vplivajo na upravičenost do pravice iz javnih sredstev, njeno višino ali na obdobje prejemanja.

Pri tem dodajamo, da se bistvena sprememba višine dohodka družine, ki bi jo upravičenec do pravice do znižanega plačila za program vrtca uveljavljal na podlagi 42. člena ZUPJS, ne more upoštevati kot sprememba, ki vpliva na upravičenost do pravice do znižanega plačila za program vrtca, saj vrste sprememb, ki vplivajo na upravičenost do pravice do znižanega plačila za program vrtca, 42. člen ZUPJS izrecno našteva. Kot sprememba, ki vpliva na upravičenost do že priznane pravice do znižanega plačila za program vrtca, se lahko upošteva zgolj izguba ali začetek prejemanja dohodka iz dela. Med trajanjem upravičenosti do pravice do znižanega plačila za program vrtca, upravičenec tako ne more uveljavljati bistveno spremembo višine dohodka družine, temveč lahko takšno okoliščino kot izjemen primer navede zgolj ob oddaji vloge.

Pri tem dodajamo, da je bil 15. člen ZUPJS spremenjen z Zakonom o spremembah in dopolnitvah Zakona o uveljavljanju pravic iz javnih sredstev - ZUPJS-C (Uradni list RS, št. 99/2013). **Sprememba se bo pričela uporabljati z dnevom 1. 9. 2014.** Pri uveljavljanju pravice do znižanega plačila za program vrtca se bo v primeru kadar bo iz ugotovljenega dejanskega stanja razvidno, da je prišlo **do spremembe vrste periodičnega dohodka**, ker oseba določenega periodičnega dohodka ne bo prejela več ali bo prejela drugo vrsto periodičnega dohodka, periodični dohodek, ki ga ne bo prejela več, ne bo upošteval, upošteval pa se bo morebitni novi periodični dohodek na način kot velja za upoštevanje tekočih dohodkov.

Na podlagi spremenjenega 15. člena ZUPJS pa se bo lahko ponovno odločilo o že priznani pravici do znižanega plačila za program vrtca, tudi v primeru takšne spremembe kot je bistvena sprememba višine dohodka, ki bo nastala po 1. 9. 2014.

S spoštovanjem.

Pripravila:

Alenka ANTLOGA
SVETOVALKA

Alenka Antloga

Barbara STARIČ – STRAJNAR
SEKRETARKA

Vodja Sektorja za upravno – pravne zadeve

Barbara Starič

Vročiti:

- naslovníkom po elektronski pošti.